

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre... 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre... 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok, vizs- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Kedvező kilátások a közeli orosz békére.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik:

Az orosz határról érkezett jelentés szerint a „Pravda“, a Trotskij félhivatalosa azt írja, hogy a béketárgyalásokra ismét kedvezőek a kilátások.

Trotskijnek meg van a teljes megkötése. A január 18-iki alkotmányozó gyűlésre már pozitív javaslatok kerülhetnek.

Japán és az Unió.

Budapest, január 9.

Japán megint beleszólt a világháborúba és kijelentette, hogy nem küld japán csapatokat a franciák segítségére.

Ugy látszik, a ravasz sárga emberek lesben állanak és készülnek valamire. Hogy mire, azt nem nehéz kitalálni.

Japán a segítségküldést azzal az indokolással tagadta meg, hogy addig nem küldhet segélycsapatokat Európába, míg — Amerikában faji megkülönböztetést tesznek a japánok hátrányára.

Ez annyit jelent, hogy Japán szárazon akarja tartani a puskaport a nagy leszámolásra Amerikával.

Voltaképpen Japánnak egyáltalán nincs mit keresnie Európában; neki a jövője Szibériában, Kinában, a Fülöp-szigeteken, esetleg Indiában és — Amerikában van. Szibéria keleti részében, Kinában már megvetette a lábát; a német Csingtau elfoglalásával befejezte az európai nemzetek világháborújában való aktív részvételét is. Azontul szállított és gyártott fegyvereket, erősödött és gazdagodott szövetségesei pénzéből, de egy kullit sem kockáztatott az entente szép szeméi kedvéért.

Kapott Japán biztató ajánlatot eleget, hogy küldjön csapatokat Európába; minden ajánlatra udvarias kosár volt a válasz. Most aztán egyszerre nyíltan beszélnek a sárga emberek: kell nekik az erő, a katonaság otthon, mert érde-

keiket — Amerikában látják veszélyeztetve.

Japán munkások valósággal elárasztják néhány évtized óta Amerika nyugati partvidékeit. Ezek ellen az Unió eddig kivételes törvényekkel próbált védekezni, amelyeket Japán sérelmesnek talált magára. Most elérkezettnek látja az időt, hogy amíg Amerika Európába készül áthajóztatni katonáit, addig Japán a saját érdekei megvédésére felvonuljon Amerika ellen.

Nem lehetetlen, hogy míg a japánokat Európába hívják, azok egy szép napon Amerikában jelennek meg s míg Amerika Európába készül gyujtogatni, addig otthon gyujtják a fejére a házat.

LEGENDA.

Ott lakott a szent, messze Kelett pusztáinak egy barlangjában. Keletnek naptüze a puszták körül ezer virágot fakasztott — de ezer virágnál szebben nyílt szentünk szívében az isteni szeretet.

Imádkozott a puszták barlangjában. És jövének hozzá napkeletről és napnyugatról meghallgatni az istenes ember bölcsességét.

Megtelt a puszták embereivel és a szent előjövén magányos helyéről, hangos szóval hirdette az igazságot. Nem látszott a szürke fővényhomok egy csillogó szeme sem, annyira elfödte azt a sokaság.

De egyszerre előcsillant egy szem a homokból. És ismét egy másik és ismét egy harmadik. Itt is, ott is előtűnt a nap tüzeben villogó fővény.

A szent megriadt.

— Mi az? Ugy látszik, ritkul a sokaság.

Es egyszerre már előtte pihent végtelen szürkeségében az egész puszták, csak itt-ott álldogált egy-egy figyelő ember.

A szent fölajdult:

— Hova lettek az igazságot kereső, hallgató emberek?

A pár ottmaradt vállát vonogatta:

— Uram, elszéledtek ki erre, ki arra, Kevés ma már a hívó ember.

A szent sóhajtott:

— Utánuk megyek.

Fölvette vándorbotját és indult hivei után. De azalatt elszéledtek az ottmaradtak is. És amíg követett egyet az elszéledtek közül, kilencszázkilencvenkilenc messze elvándorolt.

Belátta a bölcs, hogy esztelen dolgot cselekedik és visszament magányába.

— Hirdetem az igazságot az ittmaradtaknak!

Hallgatták tizen — és kilencen — majd nyolcan és heten. A szentnek pedig vérzett a szíve a többi százakért.

Fölszakadt lelke zokogása:

— Nem sajnálom szómat a hét igaztól, de sajnálom az eltévedt százakat!

Kiáltani kezdett, hogy visszahangzott a puszták. Azt hitte, meghallják szavait a messze eltévedtek.

De Kelet sziklái visszaverték a hangot válasz nélkül, mérföldekre el nem juthatott a pusztákban kiáltó szava.

Akkor a szent hangja megcsuklott. Elcsüggedett és elerőtlenedett. Visszavonult barlangjába és leborult a nagy Isten előtt.

— Mit tegyek, én Uram?

Lelkében felelt az Ur:

— Csodás növényt fakasztok barlangod előtt. És az visszahozza mind, akit elvesztettél.

Nem értette a szent, de engedelmességed. Fölkelt imádságából és kiment a barlang elé.

Különös növény emelkedett a puszták földéből. És miként Ádám egykor a teremtményeket, elkeresztelte isteni sugallatra papiruszcserjének.

Szeme előtt nőtt és terebélyesedett a növény. A szent pedig cselekedett, ahogy intette bensejét az Ur: iveket hántott a növény testéből és rávéste az isteni igazságot.

Akkor szélnek bocsátotta az ígét. Fölkapta a puszták szele és vitte százfelé. Utána vitte az eltévedetteknek és elvitte az ismeretlenekhez is.

Aki meglátta, kezébe vette és megnézte: Szívükhöz szóltak a vésett ígék és indultak a pusztákban meghallgatni az Isten igazságát.

Ez a papiruszcserje legendája. Akinek füle van hallásra, hallja; öntözze meg az Isten csodanövényét, vagy kapjon szárnyra keleti szellőnek, szertevinni az Isten ajándékát...
 Blaskó Mária.

Olcsó szőrmévasár

aljak és blousok, míg a készlet tart, olcsón árusítatnak! — Mérték szerinti megrendelések, közismert jó kivitelben és olcsón készíttetnek el!

Telefon 11-09.

MARKOVITS és WEINBERGER cégnél megkezdődött, hol a raktáron levő kész felöltők, costumok,

— Mérték szerinti megrendelések, közismert jó kivitelben és olcsón készíttetnek el!

Telefon 11-09.

Fellebbezés a főmérnök fizetésemelése ellen.

Dr Thury László városi főügyész adta be.

A múlt év december 29-én tartott rendkívüli városi közgyűlésen Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága Kőszeghy József városi főmérnök részére 15,000 korona nyugdíjba is beszámítandó fizetést, 5000 korona működési pótlékot szavazott meg s ezenkívül kimondotta, hogy részesül továbbá a városi tisztviselők részére megállapított 35 százalékos háborus pótlékban.

A közgyűlés ezen határozata ellen dr Thury László v. főügyész tegnap ivekre terjedő felebbezést adott be, amelyben részletesen rámutatott arra, hogy valóságos lekiacsinylése a közgyűlés ezen határozata a többi városi tisztviselők munkájának.

A felebbezés szerint a határozat meghozatalánál nem mérlegelték, hogy a háboru folytán felszaporodott munka és felelősség nem a főmérnöknek, hanem a többi tisztviselőknél mutatható ki.

Téves tehát annak hangoztatása és annak megállapítása, hogy a főmérnöknek a felszaporodott munka és a drágaság indokolják a nagy fizetésemelést, mert ez áll a polgármesterre, az összes tisztviselőkre és a díjnokokra is. Azonban míg a főmérnök a magán munkálatokkal is keres valamit, a többi tisztviselőknél egyedül és kizárólag a fizetésükből kell megélniük ma is.

A munkaszaporulatért a mérnöki hivatal legkevésbé panaszkozhatik, mert a háboru óta munkaköre legfeljebb a javításokra redukálódott.

Majd rámutat a fellebbezés, hogy a tisztviselők az üzemek ellátásáért külön fizetést igényelhetnek.

A városi üzemeket meg kell különböztetni az üzemektől és a kereskedelmi vállalatoktól. Nagyvárad város vízüzeme, csatornázása, a köztisztaság ellátása nem kereskedelmi vállalatok s egyedül a jéggyár számítható kereskedelmi vállalatnak, de itt is csak a technikai ellenőrzést gyakorolja. A főmérnök tehát kereskedelmi vállalatot nem vezet, hanem csak technikai ellenőrzést gyakorol, ami a szabályrendelet szerint kötelessége is.

A város törvényhatósága eddig is megkülönböztette a kereskedelmi vállalatot a városi közüzemektől, amire példa, hogy a városi villamosműnél szerződéses egyént alkalmazott a vezetésre.

A többi tisztviselők is mind dolgoznak valamelyik városi üzemnél s ha ezt mind díjaznák, az veszélyes lenne a városra s méltánytalanság származnék belőle azokra, akik nem vezetnek üzemet, de díjtalanul nehéz és fontos teendőket látnak el, amelyek nem is tartoznak szorosán hivatali ügykörükhöz.

Ezután számokkal csoportosítva mutatja ki, hogy milyen igazságtalan helyzet áll elő a főmérnök fizetésemelése folytán.

A főmérnök összes díjazása lesz a közgyűlési határozat folytán évi 26380 K, míg ezzel szemben a polgármester összes dotá-

ciója mindenféle pótlékokkal csak 25400 K a tanácsosoké pedig csak 14380 K. Eszerint a VI. fizetési osztályba tartozó polgármester és az összes VII. fizetési osztályba tartozó összes tisztviselők állami és városi háborus pótlékban törzsfizetésük 85 százalékát kapják, a főmérnök kivételével, aki egyedül 185 százalékos fizetésemelésben részesülne.

Éppen ilyen, sőt fokozottabb sérelem érné a többi főtisztviselőket a nyugdíjánál,

mert míg a főmérnökkel egyenlő fizetési osztályban levők csak évi 8000 K nyugdíjban részesülnek, addig a főmérnök nyugdíja évi 15000 K lenne.

Nem csoda tehát, ha a főmérnök ilyen kiemelését az egész tisztikar kedvezőtlenül fogadta, mert a főmérnök bármily magasfoku képzettségének, tehetségének külön elbírálása csak korlátok között történhet. Az ilyen óriási megkülönböztetés azonban amíg egyrészt a többi tisztviselők degradációja, sérti érületüket s munkaképességükre hátrányosan hathat.

Végül kéri a felhozottak alapján a fellebbezés a közgyűlés határozatának megsemmisítését.

Báró Lukacsich Géza tábornok Nagyváradon.

Dr Magyar Lajos előadása a Katholikus Körben.

Illusztris vendége érkezett tegnap Nagyváradnak; báró Lukacsich Géza tábornok, a nagyvárad honvédek hadosztályparancsnoka.

Legendás idők lelke suhant át Nagyváradon a hős magyar tábornok ittléte alatt. A magyar honvéd dicsősége, köztük a mi fiaink, a négyes honvédek vitézsége az egész világ tiszteletét vivta ki a magyar név számára. Ebből a dicsőségből visszaverődött egy sugár Nagyváradra tegnap, mikor a honvéd név képviselőjében a Mária Terézia renddel kitüntetett honvédtábornok, báró Lukacsich Géza volt városunk vendége.

A tábornok tegnap a hajnali gyorsvonattal érkezett meg és a Park-szállóiban vett szállást. Dél előtt meglátogatta a honvédpótzászlóaljot, ahol Obrincsák István ezredes jelentését hallgatta meg. Délben látogatásokat tett, leadta névjegyét a távollévő gróf Széchényi Miklós püspöknek, meglátogatta Radu Demeter püspököt, névjegyet adott le a betegen fekvő Ember Géza és a távollévő Malatinszky Lajos főispánoknál, meglátogatta dr Ciurogariu Romulus gör. kel. püspöki helynököt, Lukács Ödön polgármesterhelyettest és a város számos más előkelőségeit.

Délután félőtkor a Kath. Kör Szent-László termében tartott előadáson jelent meg a tábornok. A hatalmas terem zsufolásig megtelt előkelő közönséggel; Nagyvárad egyházi, polgári és katonai előkelőségei mind megjelentek az érdekes előadáson, melyet dr Magyar Lajos l. o. főtörzsorvos tartott az olasz harcterről. A kiváló előadó rendkívül érdekesen ismertette azokat a helyeket, a melyeken a 4-es honvédek két éven át állották az áruló volt szövetséges gyilkos tüzet. Nemesak az előadás volt mindvégig vonzó és érdekesítő, hanem a kisérő vetített képek is. Ezek a képek nem sablonos háborus képek, hanem az életből készült művészi felvételek. Művészi meglá-

tás és gyakorlati érzék érvényesült ezeknél a fényképfelvételeknél, melyek valósággal az életet vetítették vászonra. A közönség az előadást mindvégig feszült figyelemmel kísérte és végül szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta a kiváló előadót.

Lukacsich tábornok nyilatkozata a Tiszántúlnak.

A Tiszántúl tudósítójának alkalma volt a tábornokkal rövid beszélgetést folytatni.

Lukacsich Géza báró tábornok, akinek kiváló vezéri kvalitásait a Mária Terézia-renddel ismerte el a király, tudósítónkat fogadta az előadás után s a következőket mondotta:

— Nagyon jól éreztem magam és szívesen gondolok mindig Nagyváradra, mint olyan helyre, ahol kellemesen telt el az időm és érdekes dolgokat és embereket láttam. Érdekes város. Ami iránt ön érdeklődik, az igaz. Ott voltam a nagy harcokban s ha fájdalommal gondolok is arra a sok katonára, akiknek halála a győzelmet lehetővé tette, nekem, mint katonának, nem lehet szemem hunynom az eredmény felett, amely talán lehetővé teszi a békét is. *Bizom, hogy a sikeres küzdelmek békére fognak vezetni.*

Wekerle a királynál. Bécsből jelentik a M. Tud.-nak: Wekerle, aki ma délelőtt megbeszéléseket folytatott Seidlerrel, délelőtt kihallgatáson volt a királynál, berlini útjáról számolt be. Wekerle még délelőtt 11 óra 10 perckor visszautazott Budapestre.

* **Tisztát bevásárlják a Kisfaludy-Társaságba.** Budapestről jelentik: A Kisfaludy-Társaság megüresedett tagsági helyére a választmány egyhangulag gróf Tisza Istvánt jelölte.

Szépségápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónyom nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Paltanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltünteti, vörös orrot szép fehérre, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

Wilson kinyilatkoztatta hadicéljait.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Wilson üzenetet nyújtott át a kongresszusnak.

Kijelenti, hogy a központi hatalmak újból kifejezték kívánságukat, hogy a béke általános feltételei tekintetében tárgyalni lehessen.

Valamennyi hadviselő figyelme — ugymond — Bresztlitovszk felé irányul, vajjon lehetséges-e az ottani megbeszéléseket általános békekonferenciára kibővíteni.

Az oroszok nemcsak békehajlandóságot fejtettek ki, hanem a békeirányelvek tényleges végrehajtására is programot nyújtottak. A központiak is előterjesztették irányelveiket a meg egyezésre nézve, amelyek a liberális értelemben való kifejtésre alkalmasnak látszottak mindaddig, amíg a központiak beható programjukat és pozitív feltételeiket nem fűzték hozzá; mert az utóbbi program röviden annyit jelent, hogy a központi hatalmak minden megszállott tartományt és várost, amely a jövőben hatalmukat növelné, meg akarnak tartani.

Feltehetjük, hogy az általános alapelveket a központiak államférfiai állapították meg, akik megértették a népek törekvéseit, míg a további részét feltétlenül a katonai vezetők készítették el.

Az oroszok megszakították a béketárgyalásokat, mivel nem vehetik komolyan az ilyen indítványokat. Az oroszok kíváncsiak arra, kinek a nevében beszélnek a központiak, s a központiak is helyesen ragaszkodnak ahhoz, hogy a konferencia ne zárt, hanem nyílt ajtók mellett folyjon.

Bármilyen legyen a béketárgyalások eredménye, az oroszok megkísérelték, hogy ellenfeleiket kihívják arra, hogy békecéljaikat megismertessék. Nekünk nincs okunk arra, hogy ne válaszoljunk erre a kihívásra, mi már többször megismételtük szándékainkat a világ előtt. Legutóbb Lloyd George fejtette ki azokat csodálatraméltó nyíltsággal.

Az oroszok — úgy látszik — nagyon tehetetlenekké váltak, mert a központiak hatalmi szelleme irántuk gyöngédséget és részvétet nem ismer.

Amerika népe kívánja, hogy az oroszok kérdésére nyíltan válaszoljunk. A mi programunk:

1. hogy minden békeszerződés nyilvános legyen és ne legyenek titkos nemzetközi szerződések, a diplomácia mindég a világ szeme előtt dolgozzék;
2. a tengeri hajózás teljes szabadsága;
3. minden gazdasági korlátozás megszüntetése;
4. megfelelő biztosíték a népek fegyverkezésének legkisebb mértékben való korlátozására;
5. az összes gyarmatkövetelések pártatlan rendezése; a kormányok jogainak határt kell szabni;
6. az egész orosz terület kiürítése, biz-

tosítani kell Oroszországnak, hogy függetlenül döntsön saját politikai biztosítékát és nemzetiségi politikáját illetően;

7. Belgiumot ki kell üríteni és ismét helyre kell állítani;

8. az egész francia területet fel kell szabadítani és a megszállott részt helyre kell állítani; a Franciaországgal szemben 1871-ben az Elzász-kérdésben elkövetett jogtalanságot jóvá kell tenni;

9. az olasz határkiigazításnak világosan felismerhető nemzeti vonal szerint kell megtörténni;

10. Ausztria-Magyarország nemzetiségének az autonómikus fejlődést biztosítani kell;

11. Romániát, Szerbiát és Montenegrót ki kell üríteni, a megszállott területeket helyre kell állítani, Szerbiának kijárást kell adni a tengerhez, a balkán államok politikai és gazdasági függetlenségét, valamint területi sérthetlenségét biztosítani kell;

12. az ozmán birodalom törökországi részének szuverenitása biztosított, a Dardanellákat, mint szabad tengeri utat meg kell nyitni;

13. független lengyel államot kell létesíteni. Lengyelországnak szabad kijárást kell adni a tengerhez, gazdasági fejlődését és területi integritását garantálni kell;

14. meg kell teremteni a népek általános szövetségét, amelynek gondolni kell arra, hogy a nagy és kis államok politikai függetlensége, valamint területi integritása biztosított.

Amerika ezen igazságtalanságok helyreigazítása miatt csatlakozott azon kormányokhoz, amelyek a cselszövények ellen egyesültek. Ezen megállapodás értelmében akarunk küzdeni és folytatni a háborút, amíg el nem értük. Igazságos és tartós békét akarunk.

Nem vagyunk féltékenyek Németország nagyságára, nem irigyeltünk tőle semmilyen tudományos vívmányt és érdemet. Nem akartuk megsérteni befolyását és hatalmát jogsértően korlátozni, csak azt akartuk, hogy egyenlő jogu helyet foglaljon el a világ népei között.

Németországgal való mindennemű jövőbeli tárgyalásunknak részünkről előfeltétele, hogy tudjuk, miszerint Németország szövívői a birodalmi gyűlés többsége vagy a katonai pártok nevében beszélnek-e?

Egy világos alapelv van a programunkban és ez az, hogy az összes népek és nemzetiségek szabadon élhessenek egymás mellett, tekintet nélkül arra, hogy erősek-e, avagy gyengék.

Amerika más alapelvek szerint nem cselekedhetik és kész ezen alapelveket megvédelmezni, nemcsak életét, de becsületét is azok érdekében feláldozni.

Eltértünk az emberi szabadságért való, e kulmináló végső háboru erkölcsi tetőpontjára. Az amerikai nép kész saját erejét, legfőbb céljait és saját tisztességét, odaadását próbára tenni.

Harctereinken nincs ujság.

Budapest, január 9. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Keleti harctér.

Fegyverszünet.

Olasz harctér.

Kedvezőtlen látási viszonyok következtében a harci tevékenység csupán egyes tüzrajtaütésekre szorítkozott.

A vezérkar főnöke.

A franciák 4 kilométeres vonalon támadtak.

Berlin, január 9. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagytűhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht trónörökös hadcsoportja. Angol felderítő osztagok erős tüzelés védelme alatt előretörték a Houthousterdő déli szegélye ellen. A Bösinghe-staadeni vasutvonal mentén néhány század támadást intéztek ellenünk. Az ellenség sehol sem tudta vonalainkat elérni, tüzünkben súlyos veszteséget szenvedett. Lens két oldalán tüzérségi tevékenység folyt. Bullecourtól keletre kis árokdarabokért számos kézigránátharc folyt.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Flireytlől nyugatra a franciák délután heves tüzhatalás után négy kilométer szélességben erős támadásokra törtek előre. Az ellenség néhány helyen benyomult előőrsvonalainkba. Arra irányuló kísérletei, hogy ezen túl is területet nyerjen, meghiúsultak. Ellentámadásainkkal az ellenséget az éj folyamán mindenütt eredeti állásaiba vetettük vissza.

Keleti harctér.

Semmi ujság.

Macedon és olasz arcvonal.

A helyzet változatlan.

Ludendorff, első löszállás-mester.

Robbanás a Zsófia hadikórházban.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt a Zsófia hadikórházban egy laboráns nyílt lág mellett viaszot melegített, miközben egy közelben levő 3 liter benzint tartalmazó üveg felrobbant. A kivonult tüzeoltók a tüzet egy félóra alatt lokalizálták. Az éppen ott tartózkodó Augustus főhercegasszony, aki a betegeket látogatta meg, nagyban tevékenykedett a betegek megnyugtatóján. A kár körülbelül 3000 korona. Sebesülés vagy baleset nem történt.

Kombináció Hadik utódjáról.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) A „Magyarország” szerint, amennyiben Hadik tényleg távozik, utóda Bartó József földmivelésügyi államtitkár lesz.

* Gimnázium, reál és polgáristákat felvételi és javítóvizsgákra felelősséggel előkészít Guttman S. Magyar-u. 9. sz.

* Sonka és huspácoláshoz só kapható a Csillaggyógyszertárban.

A közgyűlés és a pártok.

A munkapárt értekezlete.

A nagyváradai munkapárt a mai városi közgyűlés alkalmából tegnap délután dr. Horványi Géza udvari tanácsos, orsz. képviselő elnöklete alatt értekezletet tartott. A mai városi közgyűlés elé kerülő ügyeket pontonként tárgyalták s változatlanul elfogadták a tanács által előterjesztett javaslatokat.

A függetlenségi párti városatyák értekezlete.

A függetlenségi és 48-as párti városatyák tegnap délután tartották értekezletüket az Iparoskörben, melyen a mai közgyűlés tárgyait beszélték meg. Az értekezleten dr. Stokker József elnökölt, jelen voltak: dr. Olasz Béla, Mertz János, Balogh Döme, Kiss Dávid, Biró Márk, Czeglédy Jeremiás, Hann Lajos, Cser János.

A polgármester havi jelentésénél Balogh Döme szólalt fel. Kifogásolja, hogy a közmunkáról szóló jelentésben nincs feltüntetve az az összeg, hogy egyes alapok terhére mennyi volt a kiadás, e nélkül pedig lehetetlen az ellenőrzés.

Az értekezlet helyesnek találta Balogh Döme irányú felszólalását.

Dr. Stokker József ismertette a közgyűlés 5-ik tárgyát, mely szerint Kolozsvár városa megküldötte a kormányhoz intézett feliratát, melyben tiltakozik az Ausztriával kötött kereskedelmi és vámcsatlakozásról és az Osztrák-Magyar Bank szabadságának mindegyik meghosszabbítása ellen, amely a nemzet kezét megkötne az ország gazdasági berendezkedésének dolgában. A tanács napirendterjesztést javasol az átirat felett.

A tárgyhöz többen hozzászóltak s végül az értekezlet kimondotta, hogy a tanács javaslatát nem fogadják el, hanem tudtvánnyozni fogja a párt, hogy a közgyűlés tegye magáévá Kolozsvármegye feliratát. Az indítványt dr. Stokker József fogja a párt nevében előterjeszteni, melyben emlékeztetni fogja a törvényhatóságot arra, hogy már ez előtt 15 évvel állást foglalt a törvényhatóság az önálló vámterület mellett s ennek érdekében már azóta is többször felirt a kormányhoz. A törvényhatóság tehát csak következetes marad önmagához, ha csatlakozik Kolozsvár feliratához.

A közgyűlés 6-ik tárgyául is fel fog szólni a párt. Ugyanis Máramarosvármegye felháborodott azon, hogy dr. Románcsuk osztrák reichsrathi képviselő, az osztrák ukrajnista vezére a bécsi képviselőházban tartott beszédében követelte, hogy a monarchia esetleges átalakítása alkalmával Magyarország északkeleti ukrajnai része Ukrániához csatoltassék.

Máramarosvármegye a legerélyesebben tiltakozott Magyarország területi integritása ellen intézett ezen támadás ellen s feliratában kérte a kormányt, hogy intézkedjék a támadások visszaverésére. A tanács e tárgy felett is napirendterjesztést javasol. A párt megbizta dr. Stokker Józsefet, hogy indítványt terjesszen elő, melyben kérje, hogy a közgyűlés támogassa Máramarosmegye átiratát.

Sopronvármegye a Moldvában és Besszarábiában élő magyarság megvédése érdekében írt fel a kormányhoz s ehhez kéri a törvényhatóság hozzájárulását. A tanács napirendre terjesztést javasol. A pártértekezlet hozzájárult ehhez azzal az indokolással, hogy nincs beleszólásunk Románia ügyeibe.

A pártnak ezt a határozatát helytelennek látjuk. Igenis támogatnunk kell csángó véreinket abban a legelemibb emberi jogukban, hogy Romániában is használhassák a magyar nyelvet hitéletükben és iskoláztatásukat magyar nyelven nyerjék. A kor-

mánynak támogatni kell a csángókat e jog kivívásában.

A 8-ik tárgynál részletes megbeszélés után hozzájárul a párt ahhoz a javaslatához, hogy a Stagl Kálmán cipész iparosnak a hatósági cipőjavító műhely felállítására kötött szerződésében foglalt munkabéreket 25 százalékkal megjavítja, tekintettel a munkabérek emelkedésére és arra, hogy a vállalkozó nem egész bőrkötet, hanem hulladékbőröket kap feldolgozásra.

Andó Ferenc tejmester kérte, hogy neki is adja meg a város a családi pótlékot. A pártértekezlet hozzájárult a tanács javaslatához elismerve, hogy Andó Ferenc nagy tevékenységet fejt ki, mely indokoltá teszi, hogy egyforma elbánásban részesüljön, mint a többi közigazgatási alkalmazott. Andó Ferenc a javaslat szerint a családi pótlékot megfelelő családi pótlékot kap.

A többi tárgynál hozzászólás nem történt.

Hadiállapotunk az Egyesült-Államokkal.

Az amerikai hadsereg teljesítő képessége.

Az Ausztri-Magyarországgal való diplomáciai viszony megszakítására az Egyesült-Államokban hónapokkal később a hadiállapot következett. A szenátusnak és a képviselőháznak e tárgyban folytatott tanácskozásai azzal a határozattal végződtek, hogy az Egyesült-Államok Ausztria-Magyarországgal hadiállapotban levőknek tekintik magukat.

Ezzel véget ért az a háborús bujdosó játék, amely már a világháború kitörése óta folyt és köztünk és Amerika közt kitört a nyílt háború.

Hadd lássuk tehát, mit is várhatunk az Egyesült-Államoktól a háborúba való beavatkozásától, illetőleg milyen mértékben léphet fel ellenünk és különösen a velünk szövetséges német birodalom ellen Amerika katonai ereje.

Eddig a hadiállapotnak szemmel látható hatása nem volt. A külföldön át érkezett újsághírek egybehangzóan azt adják tudunkra, hogy odaát buzgóan dolgoznak a hadsereg és a haditengerészet felszerelésének tökéletesítésén. Ellenségeinket egyelőre az Unió csak pénzügyileg és tengerészeti támogatással. Amerika az Atlanti-Oceán északi és déli részén őrszolgálatot vállalt, hogy az amerikai fenségvizekkel határos tengerrészek biztosítva legyenek a kalózhajók és a buvárnaszádok ellen. Az itt őrszolgálatot teljesítő angol és francia hajók így más célokra szabadultak fel.

Most már az a kérdés, hogy a jövőben mennyire segíthet ellenségeinken Amerika hadserege és hajóhada. A hadsereg nézve 1917. április 28-án elfogadták az általános védkötelezettséget és ezzel sutba dobták a szabad toborzás intézményét, amely már évek óta nem elégítette ki a hadsereg békelelétszámanak igényeit sem. A törvény nyomában hatályba lépett. A Németország elleni hadüzenet idején Amerika csak 66.000 főnyi reguláris sereggel és mintegy 100.000 főnyi miliciával rendelkezett, amely a csapatkeretek alakítására volt szervezve. A szervezett milícia némi katonai kiképzésben részesült, ellenben a tartalékos milícia, tehát a harmadik fokozat, semmiféle katonai kiképzéssel sem bírt. Az Unióban azonban előszeretettel kovácsolnak nagyszabású meglepő terveket és olykor-olykor gyorsan bekövetkezik megvalósításuk is. Már bevezetőleg említettük, hogy nagy buzgalommal dolgoznak az amerikai hadsereg kibővítésén. Az Egyesült Államok nagy népessége mindenestre kimeríthetetlen tartalékot bocsát ellenségeinknek rendelkezésükre, különösen, ha a háború még hosszabb ideig tart. De hogy sikerül-e és mennyi idő alatt sikerül ebből az anyag-

ból használható katonákat faragni, az már más kérdés. Legelsőbbben is nincsenek tisztjeik.

Azok az egyének, kiket a művelt osztályokból előjárókká léptetnek elő, a kiképzésnek semmiéle rutinjával sem bírnak. Az amerikai népkaraktert annyira jellemző önérték és ellentétben áll a katona első parancsolatával: a fegyvelemmel. Már ez az egy ok elég arra, hogy némi kételyt tápláljunk a leendő amerikai alakzatok értéke iránt.

Hogy eddig mennyire haladt az ujonnan képzett magasabb egységek felállítása, azt innen nehéz megítélni. Általánosságban azonban feltehető, hogy a franciaországi harctérre három-négy hadosztálynál több nem érkezett; ezeket is azonban egyelőre a front nyugodalmasabb helyein a lövészárokharchoz kell szoktatni. Az amerikaiak különböző hivatalos híradásaiból és külföldi újsághírekből gyaníthatni, hogy Amerikában több mint egy millió ember visel egyenruhát és van kiképzés alatt a különböző csapatállományokban. Nincs kizárva, hogy ezek közül egy fél millió talán már be is fejezte első kiképzését és most már az európai harctérre hozható.

A csapatoknak Franciaországba leendő szállítása elsősorban hajótér kérdése. Természetes, hogy ellenségeink szigorúan tartózkodni fognak attól, hogy az amerikai egységek létszámát és érkezésük időpontját velünk csak sejtessék is, nehogy illetéknépen buvárhajóinknak kész prédát és hadvezetőségünknek fontos támpontokat szolgáltatassanak. Ha feltesszük, hogy mostanáig mintegy 18-20 hadtest van annyira-amennyire kiképezve és áll szállításra készen és hogy egy-egy hadtest szállítására 30-40 hétezer-tízezer tonnás hajó kell, ebből könnyen megállapítható, hogy az ilyen tengerentuli szállításnak mekkora nehézségekkel kell küzdeni. Hogy fogalmat alkothassunk magunknak egy hadtest szükségleteiről, szem előtt kell tartanunk, hogy egy harmincezer főnyi hadtestnek, amely egy uton halad, oszlopaival és tréneivel együtt mintegy ötven kilométer-hosszu a menethosszúsága. Hogy emellett buvárhajóink mekkora behatást fejthetnek majd ki a két kontingens közt a tengeri hadtápvonalakra és mekkora veszteségeket okozhatnak a szállítmányoknak, ez nyílt kérdés marad. Bizonyosra vehető, hogy 1918 őszé előtt nagyobb amerikai hadsereg aligha avatkozhatik teljes erővel a harcba.

Ami a hajóhadat illeti, elmondható, hogy a Németország ellen intézett hadüzenet óta ez is személyzetben is, hajókban is megnövekedett. Amerika hajóhadának létszáma igen jelentékeny és mostanában, ha az új hajók is elkészültek már, mintegy 36 sorhajóra, 13 páncélos cirkálóra, 10 védett cirkálóra, 63 torpedóuzóra, 17 torpedónaszádra és 44 buvárnaszádra tehető. Lehetséges, hogy ezek a számok még kissé gyarapodtak is. Természetes, hogy az entente hajóhadainak együttes működése céljaira az amerikai hajóhadnak csak egy része vehető számításba.

Mindent összevéve, megállapítható, hogy az Egyesült-Államoktól a háborúba való beavatkozása alig lendíthet valamit az entente sorsán, mert erőhajtása előreláthatólag csak tulkésón érvényesülhet. Ha tehát Amerika egyedül lesz hivatva a mentő angyal szerepére, akkor nyilván csak szalmaszál marad majd a nagy oceánon.

A háborút Európa kezdte és befejezni is Európa fogja.

* A fürdővasut előmunkálati engedélye. A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a Nagyvárad-belényesi helyi érdekű vasut r.-t. által Nagyvárad határában az árapasztó csatorna mentén a váradvelencei állomásig, onnét pedig Váradszőlős és Váradszentmárton községeken keresztül a rontói állomásig vezetendő gőz-, esetleg villamosvasut vonalra az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

Ha nincs is tej, van per.

A *Léderer* és *Kálmán* szeszgyár részvénytársaság annak idején szerződést kötött a várossal, hogy összes tejtermékeit a városnak szállítja a meghatározott egységi áron.

Szerződésének két évig eleget is tett, de 1914-ben, a háború kitérője után leszállították szeszkontingensét a gyárnak, mert a feldolgozható gabonamennyiséget csökkentették.

A gyárnak a várossal kötött szerződésében volt egy pont, amely szerint a szerződés megszűnik, ha elveszti a szeszgyártást vagy moslékszáritásra tér át a gyár.

1915 januárban a gyár teheneinek táplálása többletköltséggel járt, ezért a tehenek számát a gyár leszállította, a tej ára is emelkedett, ezért a gyár februárban néhány filléres felárlt kért a várostól a tejjre, a város (elég sajnós), nem adta meg ezt a kis felárlt, amivel igazolta volna, hogy a gyár tarthat teheneket nagyobb ráfizetés nélkül is, hanem felszólította, hogy állítsa helyre a tehénállományt. A gyár 1915 nyarán a moslékszáritásra tért át s novemberben már nem volt tehénállománya. Amíg azonban erre a moslékszáritásra nem tért át a gyár, s tejet a város részére szállítani kellett volna s addig áremelésre nem volt igénye, míg 1915 novembertől a várostól nem követelt kárpótlást, csupán az előző időre.

A város 25242 korona kártévesztési összeg erejéig indított pert a *Léderer* és *Kálmán* gyár részvénytársaság ellen, amely pernek perfelvétele tegnap volt *Stachó* Szécher tanácselnök tanácsában. Bírák voltak: *Gruden* Dezső és *Nagy* Béla dr. jegyző: *Göczi* Károly dr. A várost *Zilahy* Gusztáv dr. képviselte, az alperest *Steiner* Ervin dr. ügyvéd. ki a város keresetének elutasítását kérte.

A tárgyalás március 13-án lesz.

Leszállították Biharmegye liszt kontingensét.

Megint kukorica kenyér lesz.

A nem sikeült, illetőleg a mindössze 300 vagon terményt eredményező megyei rekvirálásnak megjött az első sajnálatos következménye: a közlemezési miniszter Biharmegye lisztkontingensét tetemesen leszállította s ez intézkedésével a megye ellátását a legnagyobb zavaroknak tette ki. A megye közlemezési ügyosztálya szinte tanácstalanul áll, mert az eddigi lisztjórándóság is csak szűkösen és a legnagyobb takarékoság szemmel tartása mellett volt elegendő.

Biharmegye eddig havonta 160, illetőleg félhavasankint 80 vagon lisztet kapott. Ez a mennyiség szűkösen elegendő volt arra, hogy Biharmegye hatósági ellátásra szoruló lakossága kenyérral el legyen látva. Már akkor, midőn a miniszter az első, átvevő bizottságok útján végrehajtandó, azóta véghez is vitt rekvirálást elrendelte, már akkor azt is kilátásba helyezte, hogy amennyiben a rekvirálás kellő eredménnyel nem járna, kénytelen lesz a megye lisztkontingensét redukálni. A rekvirálás tényleg kevés eredményt hozott, a megyére kirótt 4500 vagon termény helyett csak 300 vaggont sikerült rek-

virálni s a miniszter most beváltotta a kontingens leszállítására vonatkozó ígéretét.

Tegnap érkezett meg *Fráter* Barnabás alispánhoz *Hadik* János közlemezési miniszter rendelete, amelyben értesíti a törvényhatóságot, hogy január hónap második felére 25 vagon lisztet utalt ki, még pedig 10 vagon buzalisztet és 15 vagon tengeri lisztet. A redukáláshoz még az is hozzájárul, hogy a kiutalt lisztmennyiségnek több mint fele tengeri liszt s így Biharmegye lakossága január második felében tengeri lisztes és sokkal kevesebb kenyeret kap.

A megye közlemezési ügyosztályában most folynak a tanácskozások, hogy ezen indokolatlan leszállítás mellett miképp tegyék lehetővé a lakosság kenyérral való ellátását. *Fráter* Barnabás alispán azt tervezi, hogy újból összeírattja az ellátatlan lakosságot és csak azoknak utal ki lisztet, akik erre teljesen rá vannak utalva, de még így sem kerülhető el a fejadag leszállítása.

A rendelet megváltoztatása, illetőleg a régi kontingens kiutalása érdekében különben *Fráter* alispán sürgős előterjesztést küldött a miniszternek.

Mellőzték a rangsort az előléptetéseknél.

Greccsák Greccsák ellen.

A királyi törvényszék és járásbiróság jegyzői karában fájdalmas megdöbbenést váltott ki a *Budapesti Közlöny* tegnapi száma. Még azok se örültek, akiket a X-ből a IX-be helyezett a miniszteri rendelet, hiszen az első évben a fizetéstöbblet percentjének levonásával kevesebb lesz a fizetésük, mint ma van: 2800 helyett 2600 korona.

A jegyzők sérelmét az idézte elő, hogy tavaly, a nagy fizetésrendezés, bíróságok külön megjutalmazása idején, kimondatott, hogy tavaly a törvényszéki jegyzők fele lépjen elő a IX. fizetési osztályba, tekintet nélkül érdemre, szorgalomra, (a fegyelmi vizsgálat alatt állókat kivéve) az idén lépjen elő 173, jövőre szintén 173.

Januárban tehát 173 jegyzőnek kellett volna előlépni fizetésben s ezt mindenik várta is. E helyett a hivatalos lap 54 előléptetést közölt, de ezeket sem a sorrend szerint, mellőzték öreg törvényszéki jegyzőket s előléptet ideiglenes járásbirósági jegyző Rang-sornak se híre, se hamva nem volt.

Mikor *Greccsák* Károly dr. a jelenlegi igazságügyminiszter még a Birói és ügyészi egyesület elnöke volt, hangosan és állandóan követelte a rangsor közzétételét, hogy minden bíró és jegyző tudja, mikor kerül rá az előlépés sora.

— Követelem, recsegte a hajdani publicista, a rangsor közzétételét, a rangsorr nyilvánosságra hozatalát, ehhez joga van minden igazságügyi tisztviselőnek, joga van tudni, milyen a rangsora.

Sok kellemetlenséget csinált ezzel a rangsor követeléssel *Greccsák* Károly dr. kuriai tanácselnök a kormánynak s most *Greccsák* Károly dr. igazságügyminiszter elnézi, hogy 1914 óta rangsort nem tettek közé s ezen a címen mellőzve a rangsort keresztülnéztek néhány száz öreg törvényszéki jegyzőn, előléptettek nagyon fiatal embereket, jó összeköttetéssel rendelkezőket

s 119 jegyzőt elűtöttek jogos igényeikről. Mit szólna ehhez *Greccsák* doktor, ha a Birói és Ügyészi Egylet elnöke lenne?

Mindennek oka *Wekerle* Sándor dr. szűkmarkúsága, smucigsága, spórol a bíróságon s nem engedik betölteni az üresedésben levő helyeket, hogy a kincstár élvezze az interkaláris jövedelmeket.

Ahán, ahán! Kezdődik a demokratikus korszak.

HÍREK

* A polgármester itthon. *Rimler* Károly polgármester az éjjel Budapestről hazakerkezett Nagyváradra.

* **Gróf Széchenyi Miklós püspök a győri egyházmegyének.** Győrből vesszük a hírt, mely méltán kelt örömet püspökünk volt egyházmegyéjében és ébreszti fel a szeretetnek és hálának érzelmeit, mellyel volt főpásztoruk iránt viseltetnek. Gróf Széchenyi Miklós püspök most vasárnap vendége volt *Fetser* Antal győri püspöknek s ez alkalommal 120,000 koronát bocsátott rendelkezésére, melyből 40,000 koronát kap a szeminárium, 25—25 ezer koronát a papi nyugdíjalap és a székesegyház, 10—10 ezer korona pedig a győregyházmegyei kath. népnevelő egyletnek, a katolikus internátusnak és a győrszigeti apáca intézetnek jutott.

Itt említjük meg, hogy főpásztorunk az új év alkalmából közel százezer koronát adott át a nagyváradai egyházmegyei hivatalnak, melyet az egyházmegyei szükségletekre és a szerényebb javadalmazásu papok felségélyezésére fordítanak. A győri egyházmegyével tehát méltán örvend együtt a nagyváradai egyházmegye is s hálát ad az isteni Gondviselésnek, hogy ezekben a nagy időkben ily áldott sziv áll az egyházmegye élén. A nagyváradai püspök csak nem régen, Szent István ünnepén tett 645,000 korona alapítványt különféle jótékony célokra; mostani újabb adományai ismét bizonyosságát adják fejedelmi bőkezűségének és apostoli lelkének.

* A Szabadegyetem előadása a Vörös-Kereszt vetítő estélyének tulságos elhuzódása folytán elmaradt. Az elmaradt előadást, amelynek műsorán dr. *Vámos* Gyula honvéd-százados, hadapródisk. tanár „A magyar hadügy fejlődése” c. és dr. *Bozóky* Ferenc kir. kath. jogakad. tanár „Magyarország népességi viszonyai” c. előadásával szerepel, jan. 11-én, pénteken d. u. fél 6 órakor fogják megtartani a Kath. Kör nagytermében.

* Köszönet a városnak. Nagyvárad város törvényhatósága mult év decemberi közgyűlésén elismeréssel emlékezett meg a földmivélsügyi miniszterium nagyváradai ki- rendeltségének vezetőjéről *Davidá* Lajosról, aki gazdasági életünk érdekében hasznos és buzgó munkát fejtett ki. *Davidá* Lajos a törvényhatóság elismerő megemlékezéséért köszönetét fejezte ki Nagyvárad város törvényhatóságának.

Az oroszok elégtételt kérnek a románoktól.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Djem közli, hogy a népmegbízottak tanácsa felszólította a román kormányt, hogy a Moldvában elfogott bolsevikokat azonnal bocsássák szabadon, a lefegyverzett orosz csapatok fegyvereit azonnal szolgáltatassák ki és mindezekért megfelelő elégtételt kérnek.

Hírlik, hogy egy újabb bolsevik csapat utban van Jassy felé.

Újabb nyilatkozatok várhatók az antant hadicélokról.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A Corriere közlése szerint Lloyd Georgét követve több olasz és francia államférfiu is nyilatkozni fog a hadicélokról.

Hajóelsüllesztések az angol csatornában.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: Az Atlanti-Océánon az angol csatornában 5 gőzöst és 1 vitorlást sülyesztettünk el.

Moldva egyetlen nagy temető.

Nyolcvanezer ember pusztulása.

Berlin, január 9. (A Déli Hírlap tudósítójától.) A bolsevikiek katonai szaklapja, az Armijai Flot a román szocialista bizottság Semmit se adjatok a román oligarchia hivatalos képviselőinek című felhívását közli. A felhívás Románia szenvedéseit ecseteli, azt mondja, hogy Moldva egyetlen nagy kórház és egyetlen nagy temető. Kétszázezer ember betegedett meg

tífuszban, ezek közül nyolcvanezer elpusztult. A falvak kiürültek, ruhája, ennivalója senkinek sincs. A mostani kormány a szerencsétlenség kormánya. Az oroszoknak kötelességük, hogy ettől a reakcionárius kormánytól minden támogatást megtagadjanak és hogy segítsenek a román szocialistáknak a kormány megbuktatásában.

* **A Kath. Kör háborús délutánja.** Széleskörű érdeklődés fogadta híradásunkat a vasárnapi nagyszabású hangversenyéről, melyre máris számos előjegyzés történt. A Kath. Kör agilis vezetősége ezuttal is az egész jövendőt jótekingő célra adja. A pompás és nagy gonddal összeállított műsor elsőrendű élvezetet ígér. Lőránd Edith, a fiatal hegedűművész nő váradi szereplése iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Előadandó darabjait maga a nagyevű mester, Hubay Jenő választotta ki és ha hozzávesszük, hogy a honvédek fogja a művésznőt kísélni, akkor a siker előrelátható. A pompás zeneszámok mellett azonban nagyon érdekesnek ígérkezik dr. Kovács Lajos prem. főgimnáziumi igazgatónak előadása a háborús költészetéről. Bihari Ákos kitűnő és népszerű művészünk is tartogat néhány gyönyörű költeményt, melynek előadásával csak gyarapítani fogja sok-sok sikerernek gazdag sorozatát. Az ünnepély délután fél 6 órakor kezdődik. Jegyek előre válthatók a Kath. Kör háznagyánál.

* **Felebbezés a városi napidíjasok napidíjának emelése ellen.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a 2 koronás napidíjasok napidíját 3 koronára emelte. Ezen határozat ellen dr. Thury László városi főügyész felebbezést adott be. A napidíj felemelése ellen, a felebbezés szerint, nem lehet kifogás, azonban a szervezeti szabályzatot kell előbb megváltoztatni, vagy módosítani, mert abban 2 koronában van a napidíj felvéve. Vagy pedig mondják ki, hogy a napidíjat csak a háború tartamára emeli fel a törvényhatóság.

* **Az Urnök Mária Kongregációja** ma délután fél 5 órakor rendes ülést tart a szokott helyen.

* **A jogász-kabaré jegyeit bizony egykettőre szétkapkodják a Hegedüs-hirlapirodától, ahol a jegyárúsítás folyik, valósággal megostromolják érte.** Tetszenek a Hegedüs-hirlapiroda kirakatában elhelyezett karikatúrák és a város több helyén kifüggesztett plakátok. Jegyeket különben a Kath. Népszövetség jogvédő irodájában is lehet kapni.

* **Orosz önkéntesek vádja egy őrmester ellen.** Biharmegye gazdasági munkabizottságában, az ugynevezett hadifogoly-irodában dolgozott hosszabb idő óta Fercsek Géza őrmester, aki civilben vármegyei irodatiszt. A hadifogoly-iroda volt vezetője, Ravazdy Barna főhadnagy, aki másfél évig Fercsek közvetlen feljebbvalója volt, mindig teljes mértékben meg volt elégedve az őrmester működésével, akit mindenki szorgalmas, lelkiismeretes, használható embernek tartott, akihez vagyonos volta miatt (legalább 100.000 korona vagyona van) a gyanu árnyéka sem fért. Váratlanul hatott tehát az a feljelentés, amelyet az irodában dolgozó orosz önkéntesek tettek s mely azzal vádolja Fercsek őrmestert, hogy bizonyos hivatalos pénzeket saját céljaira fordított. A feljelentés ügyében Jánossy Gyula rendőrkapitány indította meg a vizsgálatot, az őrmesternél házkutatást is tartott. A házkutatás eredményteljesen járt, amennyiben több kincstári tárgyat találtak és több ezer koronát foglaltak le. A nyomozás során Jánossy kapitány Fercseket szabadlábra helyezte, az iratokat pedig áttette az ügyészséghez.

* **Felemelt árak a városi étkezőkben.** Tudatom a város közönségével, hogy a hus és élelmiszer árak emelkedése folytán a hatósági étkezőkben kiszolgáltatandó ebéd árakat 1918. január 10. csütörtöktől kezdődőleg a következőkben állapítom meg: I. számú Körös-utcai hatósági konyhában: leves, hus és főzelékből álló három tálalás ebéd ára 1.70 K, leves, főzelékből álló két tálalás ebéd ára 80 fill., külön tészta jegy ára 80 fill. II. számú Sztaroveszky-utcai hatósági konyhában: leves, hus, főzelék és tésztából álló négy tálalás ebéd ára 2.50, leves, hus, főzelékből álló három tálalás ebéd ára 1.70, leves, főzelékből álló két tálalás ebéd ára 80 fillér, külön tészta jegy ára 80 fillér. III. számú hatósági munkás étkezőben: leves, hus és főzelékből álló három tálalás ebéd ára 1.70, leves főzelékből álló két tálalás ebéd ára 80 fillér, külön tészta jegy ára 80 fillér. Nagyvárad, 1918. január 9. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* **Iskoláink elzsidósodása.** Budapest középiskoláiban 7722 katolikus és szemben 7804 a zsidó tanuló. A leánygimnáziumokban ez az arány: 1602 katolikus, 543 más felekezetű keresztény és 1818 zsidó. A reáliskolákban 1435 katolikus, 459 más felekezetű keresztény, 1883 zsidó. Az egyetemeken az orvosi karon a zsidók messze túlsúlyban vannak, a jogi karon is messze túlszámnyalják a keresztények arányszámát. Főleg az egyetemi nőhallgatók közt szomorú a helyzet: az egyetemen minden 10 nőhallgató közül 9 zsidó. Miért nem keresi a sajtó az okait annak, hogy miért nem tudja tanítani gyermekeit a keresztény népelem?

* **Életveszélyben volt egy rekviráló bizottság.** A Nagyváradon most folyó rekvirálás szigorúságát jellemzi a következő eset, mely a Réz kapitány vezetése alatt álló, Olasziban rekviráló bizottsággal történt meg. A bizottság egyik házában miután minden elképzelhető helyen végig kutatott, a rendelkezésre álló rozoga létrán a padlásra is felment, illetőleg valami nehezen felmászott. Természetesen nem találtak semmit, mivel hogy nagyon kevés Nagyváradon az olyan ház, ahonnan a rekvirálási bizottság nem kénytelen üres kézzel távozni. Midőn a bizottság tagjai szép libasorban a padlásról lefelé igyekeztek, a létra leszakadt s az egész bizottság egy szin tetejére zuhant. Nagyobb baj szerencsére nem történt, de a bizottság egyik tagja, egy katona könnyebben csak megsérült, jeléül annak, hogy a szigorú rekvirálásnak Nagyváradon áldozata is került.

* **Egy kávéházi felirónó öngyilkossági kísérlete.** Tegnap délután arról értesítették a rendőrséget, hogy a Beöthy Ödön-utca 17. szám alatt öngyilkosság történt. Egy felirónó lőtte mellbe magát, akit be szállítottak a biharmegyei közpórházba. A rendőrség egyik fogalmazóját küldte ki az öngyilkos kaszirnó kihallgatása végett. A kiküldött rendőrtiszt megállapította, hogy az öngyilkos felirónót Daraban Erzsébetnek hívják, 21 éves, a Lloyd kávéházban van alkalmazva. Tegnap délután otthon volt lakásán, közben bejött háziasszonya. Valamely csekélységen összekülönböztek s a háziasszony eltávozott. Távozása után Daraban Erzsébetet a nővére, Daraban Margit, aki szintén kaszirnó korholni kezdte, a házi-

asszonyoknak adva igazat. Ebből parázs veszekedés, szóvita támadt, aminek az lett a következménye, hogy Daraban Erzsébet idegességében elővette revolverét és mellbőltötte magát. A sebet a gyorsan előhívott dr. Ertler Mór tisztiorvos kötözte be. A leány állapota súlyos.

* **A lakbérleti ügyek első foku elbírálása.** Nagyvárad város tanácsa 1769—1917 sz. határozatával a vitás lakbérleti ügyek I. foku elbírálására engem küldött ki. Midőn ezt a város közönségének tudomására hozom, egyben közlöm, hogy csupán a bérlakások és más bérelt helyiségek bérösszegének megállapítása tekintetében bírok illetékességgel, a vitás lakásfelmondási ügyek továbbra is a városi kir. járásbíróhoz, illetve az ott működő lakbérleti bizottsághoz tartoznak s így ezen ügyekben idő és munkakímélés szempontjából célszerű egyenesen oda fordulni. A szóbeli és írásbeli kérelmek hivatalomnál (városháza I. em. 29. sz. ajtó főügyészi hivatal) d. e. 8—12 és d. u. 5—6 óra között adandók elő, illetve nyújtandók be. Ügyrend hivatalompár 50 fillérével kapható. Figyelmeztetek mindenkit, hogy az új utasítás 4. §-a értelmében 1917 november 1. után történt béremelésre vonatkozó panaszok 1918 január 20-ig előterjesztendők, mert ezen idő után a panasz csak akkor tárgyalható érdemben, ha annak tárgyát képező sérelmes intézkedés (lakbéremelés stb.) tudomásvételének napjától számítandó 15 nap még nem telt el. Nagyvárad, 1917 december hó 31. Dr. Thury László t. főügyész, a lakbérleti ügyek ellátásával megbízott tisztviselő.

* **Eladó szőlő.** A F.-V. hegyen 4 k. h. mely részben termő, másrésztben szántóföld, családi okokból eladó. Értekezhetni Kálvária-utca 40. sz.

Értesítem

hogy kozmetikai műtermembe bevezettem a **hőgyfodrászatot** Pölöskegy a jó hírű hőgyfodrász szakszertű vezetésével. Minden hajmunkát parókát a legmodernebb kivitelben készítek. **Hajfestés minden színben. Ondoláció K 2.50. Hajmosás K 1.** Arcpolás, manikűr, hajszáledés villannyal utánaötvés nélkül. Arc üdítés vizitonként 5 kor. **Deák Ferenc-u. 7. I. em.**

HIRSCHFELD VILMA.

A „Tiszántúl” előfizetési árai:

HELYBEN: VIDÉKEN:

Egész évre . 36— K Egész évre . 40— K
Félévre . 18— „ Félévre . 20— „
Negyedévr . 9— „ Negyedévre . 10— „
Egy óra . 3— „ Egy óra . 3.50— „

Egyes szám ára 16 fillén.

Színház.

Heti műsor:

Csütörtökön: Gólem.
Pénteken: Obsitos.
Szombaton délután: Bánk-Bán.
Szombaton este: Gólem.
Vasárnap délután: Tavasz! és szerelem.
Vasárnap este: Tessék szelöztetni. Bohózat. Bemutató előadás.)

A Szigligeti színház t. bérlelt kéri az igazgatóság, hogy mivel a bérlet második részlete esedékessé vált, sziveskedjenek azt befizetni.

Ma este a nagyhatású Gólemet tüzte műsorra a Szigligeti-színház igazgatósága, amely a múlt szezonban oly nagy érdeklődést keltett és tetszést aratott. Meyrink szenzációs regényét tudvalevően Kövessy Albert ügyes keze vitte a színpadra s Virányi Jenő irt hozzá hatásos muzsikát. A tavalyi szereposztásban Kovács Márta játszotta a fő női szerepet, akitől azt most Kovács Margit, a társulat új, kitűnő énekesnője vette át s viszi bizonyonnyal zajos sikerre. A másik nőszerep a népszerű Vigh Manci kezében van s kivüle Tompa Béla, Bihari Sándor és a legkiválóbb erők vesznek még részt a csütörtöki előadásban.

Az Obsitos. Szombaton pompás estére van kilátása a színházlátogató közönségnek. Kálmán Imre közkedvelt, vidám operettje, az Obsitos kerül színre, amelynek főszerepében Sz. Zsigmond Annát, a kitűnő primadonnát, Polgár Mariskát és Bihari Sándort fogjuk látni és hallani.

Délutáni előadások. Szombaton délután Katona pompás történelmi drámája, a Bánk bán, vasárnap délután pedig a végtele-nül kedves zenéjű operette, a Tavasz és szerelem lesz műsoron.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

IRODALOM

Az Elet szépirodalmi képes heti folyóirat (szerkeszti Andor József) január 6-i száma a következő tartalommal jelent meg: Napkeleti bölcsék szólnak... Anka János. — Megujhódás. Andor József. — Téli éjszaka a falnmban. (Költemény.) Boros Ferenc. — Nikolay esete. (Elbeszélés.) Póczely József. — Ami nélkül nem élhetünk. (Regény.) Harsányi

Lajos. — A szegény. (Elbeszélés.) Rác Pál. — Az átlagember. (Regény.) Irta: Robert Hugh Benson; fordította: Kálmán György. — Kultura. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. kerület, Fehérvári-ut 15—c. Előfizetési ár félévre 15 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8—
Majolika gyümölcs állvány	8—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcs készlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	8—
Boros	8—
Likör	8—
Söröskészlet színes aranyozással	8—
Boroskészlet színes	8—
Vizeskészlet színes	8—
Liköröskészlet színes	8—
Befőtteskészlet kristály fehérr	8—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8—
Majolika fali sótartó színes	5—
Majolika vizeskanesó színes	5—
Kenyér kosár színes üveggel	5—
China ezüst cukortartó	5—
China ezüst gyümölcs állvány	5—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfazék	5—
Majolika dísz figura	5—
Porcellán főzőlábos	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	25—
Kávéskészlet színes aranyozással	25—
Feketes készlet színes aranyozással	25—
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	70—
Hidegfelvágottas készlet, sz. aranyozással	25—
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25—
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25—
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő	25—
Teás pohár China ezüst foglalatban	8—
Teás csésze szin. finom aranyozással	8—
Kávés	8—
Köpcésze	8—
Főzőlábos barna tűzálló tüllel	8—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhabereendezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műanyag nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főosztály: Pócsa-utca 10. szám
Dr. KÖRÖSI ALADÁR ut. PÉTEZ KÖRÖSI

ALABÁSTROM pipere szappan.

Legjobb és legfinomabb pipere szappan főleg azon körülménynek köszöni nagy közkedveltségét és jó hírnevét, hogy a legtisztább és legjobb anyagból készül s tartós és kellemes illattal használatban különös enyheség és dus fehér habja által tűnik ki, miért is a bőr tisztátalanságát eltávolítja s annak egyuttal szép tünde kinézést és bársonyszerű simaságot kölcsönöz, éppen ezért a legelőkellőbb körökben is rendkívül elvan terjedve.

1 darab ára 7 korona.

Különféle igen finom pipereszappanok:

Ibolya, gyöngyvirág, rózsza, orgona, borax.

Nagy kerek angol szappanok.

Illatszerek kimérve és eredeti üvegekben.

!! **KÖLNIVIZEK.** !!

Parfüm Casetták karácsonyra és éjére hölgyeknek legalkalmasabb és legszebb ajándék

kapható:

NÉMETH PÁL

„Arany-Kereszt” gyógyszertárban Nagyvárad

Szent László-tér, városháza mellett.

Vidéki rendeléseket azonnal küldök!

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918. január 1-én a VI-ik. új évtársulatát nyíltotta meg.

Az előbbi üzletiek, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szorgalmasan folynak.

Belépni szándékozók üzletészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szállgási Dzsózsi-utca 5. sz. a.) Egy üzletész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki annyi üzletészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletészenként 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a részük eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{3}$ részéig a szövetkezetnél olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt tisztható le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betéte arányában részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél. A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamattal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kéjük a belépni szándékozót, hogy felvétel-végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a csoportvezetőnkkel mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatósága.

**Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanulóknak
leány fizetéssel
felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

1918. január 1-én kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 10000.

IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVÍT
KARCZAG
ZÖLDFÁ-utca 5.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek és $\frac{1}{2}$ Wattos Wolfram szálás Tungram-égő állandóan raktáron.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Kötségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.